

Innspill til Norad vedr. forvaltning og utlysning av informasjonsstøtten i 2021.

Fra RORG-samarbeidets arbeidsgruppe, Oslo, 26. november 2019

Innspillene er sortert i henhold til de sentrale problemstillinger Norad ønsket innspill til.

1. På hvilken måte støtteordningen kan bygge opp om bærekraftsmålene og SDG 2030-agendaen - også i gjennomføring av tiltak.

- a) Norad bør legge til grunn den forståelse for utviklingspolitikken som bærekraftsmålene (SDGene) og 2030-agendaen innebærer og som også regjeringen har lagt til grunn i årets samstemthetsrapport:

«Den viktigste endringen er at fokuset har gått fra å se på forholdet mellom ulike politikkområder og mål for bistand og samarbeid med utviklingsland, til å se på hvordan all politikk som føres ute og hjemme påvirker og støtter opp om de globale bærekraftsmålene.»

- b) I lys av den nye forståelsen er det viktig med et fortsatt hovedfokus på de mest sentrale og aktuelle temaene av betydning for vårt globale fotavtrykk og oppfølging av Agenda 2030 i et internasjonalt perspektiv. Infostøttens formål må være å løfte kunnskapen om de globale konsekvensene (positive og negative) i folkeopplysningsarbeidet og kritisk debatt om politiske veivalg og løsninger i Norge, herunder næringslivets og sivilsamfunnets rolle, så vel som Norges bidrag i det internasjonale samarbeidet om oppfølging av 2030-agendaen.
- c) Støtteordningen bør bidra til å bygge opp om Agenda 2030 og SDGene der det er relevant, uten å være ekskluderende. Det er viktig å være tydelig på at SDGene gjenspeiler en politisk fremforhandlet enighet med feil og mangler og ikke må oppfattes som en endelig fasit på hva som må til for oppfylle intensjonen med Agenda 2030. Det må være rom for kritiske perspektiver og å løfte fram viktige temaer og problemstillinger som har falt utenfor eller ikke er godt eller tilstrekkelig dekket gjennom SDGene.
- d) En måte støtteordningen kan bygge opp om SDGene på kan være å benytte SDGene direkte i resultatrammeverket (RRV). Dette kan gjøres ved at ett eller flere bærekraftsmål og/eller delmål, når det er relevant, føres opp som «impact». Søknaden må da forklare hvordan «output» (tiltakene) bidrar til «outcome» (målgruppeeffekt) og sannsynliggjøre hvordan denne (eventuelt ved bruk av endringsteori) bidrar til oppnåelsen av «impact»/SDGene. Vi går gjerne i dialog med Norad om hvordan dette eventuelt kan gjøres.

2. I hvilken grad kunnskap om globale miljø- og utviklingsspørsmål i Norge kan styrkes blant utvalgte målgrupper og

3. I hvilken grad deltakelse og debatt om utviklingsspørsmål kan treffe nye målgrupper med denne støtteordningen.

- a) Norad må ta høyde for at flere organisasjoner representerer og er målgrupper i seg selv og i kraft av sin egenart har naturlige målgrupper (barn og unge, studenter og akademikere, kvinner, avholdsbevegelsen, kirken og andre trosbaserte aktører, fagbevegelsen og så videre), mens andre (med et tematisk eller geografisk fokus), til dels i tillegg til å representere og ha naturlige målgrupper, velger målgrupper ut fra hva som er relevant for de temaer de jobber med og hvilke resultater de ønsker.
- b) Valg av målgrupper bør ikke ta utgangspunkt i et generelt ønske om å «nå flere» eller «de unådde» utover den enkelte organisasjons naturlig målgrupper, men i stedet ta utgangspunkt i hensiktsmessighet og hva som er relevant for å oppnå målsettingen med prosjektet. Valg av målgrupper bør også gjøres med utgangspunkt i en vurdering av målgruppens behov for eller ønske om kunnskap, kritisk debatt og/eller demokratisk deltakelse (problemforståelse og mulige løsninger) knyttet til de temaer som tas opp.
- c) Arbeidet med Agenda 2030 angår og berører ulike grupper i Norge på ulike vis. Sentrale (og nye) målgrupper bør derfor søkes blant 1) grupper som i første rekke berøres av tematikken for tiltaket (som for eksempel forbrukere, arbeidstakere og ulike næringer) og 2) grupper som har makt og mulighet til å opplyse og påvirke i sentrale og aktuelle saker i arbeidet med Agenda 2030 (som for eksempel fagbevegelse, trossamfunn og forskning/akademia, så vel som våre folkevalgte, regjeringen, næringslivet og andre beslutningstagere i samfunnet).
- d) I lys av økende polarisering i samfunnet er det viktig at tiltak overfor ulike målgrupper søkes utformet på en måte som ikke forsterker slike tendenser, men snarere tar sikte på å bringe målgrupper og enkeltpersoner ut av egne «ekkokamre» der det er relevant.

4. Hvordan søknad og rapporteringsprosess kan ivareta riktig forvaltning og samtidig tilpasses ordningens egenart og formål (demokratisk deltakelse, kritisk debatt og kunnskap om utviklingspolitiske temaer).

- a) Det vil være viktig å ta hensyn til ordningens egenart også som støtteordning for et mangfoldig og samfunnsengasjert sivilsamfunn. Ordningens formål og resultater (demokratisk deltakelse, kritisk debatt og kunnskap om utviklingspolitiske temaer) bør ivaretas gjennom en grundig vurdering av helheten i det mangfoldet av organisasjoner som mottar støtte (tematisk, jmf. bredden i SDGene, så vel som hvem og hva de representerer og når ut til).
- b) Det er viktig å erkjenne at virksomheten (prosjektene) som støttes inngår i samfunnsmessige og politiske prosesser som påvirkes av flere faktorer og aktører der sammenhengen mellom input, output, outcome og impact ikke er lineær. I søknadsprosessen bør det derfor legges særlig vekt på vurdering av sannsynliggjort sammenheng mellom planlagte tiltak og forventet impact (eventuelt ved bruk av endringsteori), mens det i rapporteringen forventes større utdypning av faktiske resultater på outcome-nivå som knyttes opp mot impact (knyttet til relevante bærekraftsmål/delmål e.a.).

- c) Erfaring har vist at fokus på indikatorer/resultater som kan uttrykkes i tall sjelden gir det beste og mest dekkende bildet av oppnådde resultater. Derfor vil det være viktig å utvise fleksibilitet når det gjelder rapporteringsformatet. Det må være åpent for både kvalitative og kvantitative indikatorer og vurderinger. Slik vil man også tydeligere kunne vise hva slags årsakssammenhenger og kontekstuelle forhold som påvirker resultatene.
- d) Søknads- og rapporteringsskjemaene bør fortsatt holdes prosjektorienterte. Samtidig bør det, særlig for en del mindre organisasjoner der all virksomhet i hovedsak ligger innenfor ordningen, legges til rette for økt fleksibilitet innenfor og mellom planlagte prosjekter/tiltak.
- e) Når organisasjonene neste år skal utvikle sine søknader om flerårig støtte fra og med 2021 vil de fleste stå overfor en rekke store og små veivalg, som potensielt kan få avgjørende betydning for støtten (om man får støtte og hvor mye). I denne prosessen er det viktig at Norad er tilgjengelig for dialog, slik at organisasjonene vil kunne ta høyde for Norads vurdering (positivt og negativt) av mulige veivalg. Norads vektlegging av at ordningen er konkurransebasert bør ikke stå i veien for slik dialog.
- f) Mengden dokumenter og krav i forvaltningen er en stor belastning, ikke minst for små organisasjoner. En rekke av disse er knyttet til krav i henhold til Statens økonomireglement eller Norads generelle krav til støtte til sivilsamfunnsorganisasjoners bistandsarbeid, som ofte er lite relevante for infostøtten. Vi ber derfor Norad se på muligheten for å fravike eller forenkle krav til forvaltningen når det gjelder bl.a.:
 - a. *Utbetaling av støtte*. Ville det være mulig å utforme et standard skjema eller formulering for utbetaling, som skal signeres, til erstatning for dokumentasjon av oppdatert regnskap og behov?
 - b. *Management Letter*. Kan krav om slikt brev fravikes? I tillegg til at dette er én av mange unødvendige tidstyver vil det også kunne medføre unødvendige ekstra utgifter.
 - c. *Kontraktsmalen på engelsk*. Vil denne kunne erstattes av en kortere variant på norsk begrenset til det som er relevant for infostøtten?
 - d. *Tverrgående hensyn og risikovurdering*. Vil dette kunne fravikes, eventuelt forenkles ved bruk av standard tekst som signeres?

5. Innspill på avtalevarighet.

- a) Vår erfaring er at gode resultater som hovedregel oppnås gjennom langsiktig satsing. Flerårige avtaler om informasjonsstøtte gir forutsigbarhet og bidrar til nødvendig kontinuitet og kompetansebygging i organisasjonenes langsiktige innsats for gode resultater. Flerårige avtaler innebærer også at den forvaltningsmessige belastningen, både for Norad og organisasjonene, blir vesentlig mindre, samtidig som faste rammeavtaleperioder vil redusere forvaltningsbyrden betydelig mer enn ved fleksible flerårige rammeverk (1-3/4-årige avtaler). Vi anbefaler derfor at tidligere praksis med 4-årige avtaler gjeninnføres, med mulighet for organisasjonene til å revidere RRV underveis ved behov.

- b) Norad hadde tidligere en ordning med tilbud om årlig støtte til informasjonstiltak for organisasjoner uten flerårige avtaler. En gjeninnføring av tidligere praksis med 4-årige rammeavtaleperioder, samtidig som antallet organisasjoner den siste tiden har blitt betydelig redusert, vil kunne innebære at potensielt viktige aktører og tiltak ikke får støtte. Vi anbefaler derfor at Norad gjeninnfører en ordning der organisasjoner uten flerårige avtaler får mulig til å søke om støtte til enkelttiltak. En slik ordning bør underlegges en forenklet forvaltning og kan eventuelt vurderes lagt til annen institusjon/organisasjon etter avtale med Norad (outsourcet).
- c) Vi ønsker gjeninnføring av en ordning med årlige tilleggstilskudd for organisasjoner med flerårig avtale.

6. Vil det være mulig for flere organisasjoner å samle seg om en felles søknad?

- a) Dagens organisasjonsmangfold omfatter organisasjoner av til dels er svært ulik natur, både når det gjelder tematisk ekspertise, arbeidsmetoder, politisk forankring og annet. Likevel pågår i dag svært mye godt og fortløpende samarbeid organisasjonene i mellom, ikke minst gjennom ForUM-fellesskapet, der ulike organisasjoner bidrar på ulike vis. Samtidig vet vi av erfaring at større samarbeidstiltak ofte er krevende, særlig i de tilfeller der dette krever formalisering knyttet til for eksempel krav om samarbeid i forbindelse med mulig økonomisk støtte.
- b) Særlig for mindre organisasjoner vil det kunne innebære betydelig usikkerhet for egen økonomi, dersom søknad om støtte til egen virksomhet skal inngå i en større felles søknad med usikkert utfall. Derfor vil det trolig være relativt lavere terskel for å inngå begrensede samarbeid på prosjektnivå (for eksempel i forbindelse med eventuell gjeninnføring av ordning med tilleggstilskudd), men langt høyere terskel og merarbeid for å samle flere organisasjoners mål og planer i én felles søknad.
- c) Dersom organisasjoner samler seg om felles søknader på prosjekter, utover søknader om støtte til egen virksomhet, vil det eventuelt innebære at Norad vil måtte inngå flere, ikke færre, avtaler, samtidig som det for organisasjonene vil innebære merarbeid og økt usikkerhet. Også her vil det eventuelt være viktig at Norad er åpen for dialog med organisasjonene i arbeidet med nye søknader.
- d) Dersom formålet med felles søknader er et ønske om færre avtaler vil et alternativ kunne være se på muligheten for at mindre avtaler (under et fastsatt beløp) om flerårig støtte underlegges en forenklet forvaltning lagt til (outsourcet) annen institusjon/organisasjon etter avtale med Norad.
- e) Dersom formålet med spørsmålet om samling om felles søknad er et ønske om mer samarbeid vil Norad fortsatt kunne stimulere til dette gjennom eget punkt om samarbeid med andre i søknads- og rapporteringsskjemaet (som i dag), som vil synliggjøre om og i hvilken grad planlagt virksomhet er samordnet med og sett i lys av andres innsats på samme felt (tema/målgruppe) og i hvilken grad det følges opp og gir resultater i praksis.